

HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM SÁNG TẠO TRONG DẠY HỌC NGOÀI GIỜ MÔN ĐỊA LÍ LỚP 11 TRUNG HỌC PHỔ THÔNG

CAO THỊ HOA

Khoa Địa lý, trường Đại học Sư phạm, Đại học Huế

Tóm tắt: Cùng với việc đổi mới chương trình, nội dung sách giáo khoa, các hoạt động trải nghiệm sáng tạo được chú trọng khá nhiều. Khi đưa vào chương trình, hoạt động này trở nên mới mẻ, nội dung giáo dục vẫn phần nào khô cứng và mang nặng tính chất lí thuyết, hình thức tổ chức còn hạn chế, đơn điệu, khiến cho học sinh khó tiếp nhận. Bài viết đề xuất một số hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ môn địa lí lớp 11, nhằm góp phần đổi mới phương pháp dạy học, hình thành và rèn luyện kĩ năng cho học sinh.

Từ khóa: trải nghiệm sáng tạo, ngoài giờ lên lớp, địa lí 11.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học nói chung và môn Địa lí nói riêng mang lại cho học sinh cơ hội và điều kiện phát triển năng lực, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kỹ năng. Việc đưa hoạt động trải nghiệm sáng tạo vào trong chương trình giáo dục của nhà trường góp phần khắc phục những tồn tại của chương trình giáo dục hiện nay, đáp ứng yêu cầu cấp thiết của đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục. Thực tiễn giảng dạy từ trước đến nay cho thấy việc tổ chức các hoạt động ngoài giờ lên lớp vẫn luôn được coi là vấn đề khá phức tạp, chưa hiệu quả và khó thực hiện, đặc biệt là trong tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo việc lựa chọn những nội dung nào cho thích hợp và các hình thức tổ chức nào cho đúng với hoàn cảnh của trường học là một vấn đề cần quan tâm. Với những lí do đó, đã thúc đẩy tôi tìm hiểu và nghiên cứu vấn đề: “*Hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ môn địa lí lớp 11 Trung học phổ thông*”.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Phương pháp nghiên cứu lí thuyết

Các phương pháp nghiên cứu lí thuyết ở đây bao gồm: phương pháp phân tích và tổng hợp tài liệu, phương pháp phân loại, hệ thống hóa.

2.2. Phương pháp nghiên cứu thực tiễn

Điều tra giáo viên Địa lí và học sinh tại một số trường THPT trên địa bàn Thành Phố Huế để tìm hiểu thực trạng của việc tổ chức HĐTNST trong dạy học ngoài giờ môn địa lí lớp 11 của GV phổ thông.

2.3. Phương pháp thực nghiệm sư phạm

Đối tượng thực nghiệm là học sinh lớp 11 thuộc các lớp chọn thực nghiệm và đối chứng tại Trường THPT Hương Trà, Trường THPT Hóa Châu, bao gồm học sinh có kết quả học tập ban đầu tương đương nhau. Mỗi trường chọn 2 lớp. Tổng số có 4 lớp với số học sinh là 150 em và 2 giáo viên tham gia thực nghiệm để đánh giá hiệu quả và tính khả thi của các hình thức được tổ chức.

3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

3.1. Cơ sở lí luận và thực tiễn của hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong nhà trường phổ thông

3.1.1. Khái niệm, đặc điểm của hoạt động trải nghiệm sáng tạo

Nghiên cứu về vấn đề HĐTNST, đã có nhiều tác giả đưa ra nhiều quan điểm khác nhau. Dưới đây là một số quan điểm:

Theo Đinh Thị Kim Thoa, hoạt động trải nghiệm sáng tạo là hoạt động giáo dục thông qua sự trải nghiệm và sáng tạo của cá nhân trong việc kết nối kinh nghiệm học được trong nhà trường với thực tiễn đời sống mà nhờ đó các kinh nghiệm được tích lũy thêm và dần chuyển hóa thành năng lực. [7]

Trong Báo cáo tại Hội thảo Hoạt động trải nghiệm sáng tạo cho HS phổ thông do Bộ GD&ĐT tổ chức (2015) có đề cập: Hoạt động trải nghiệm sáng tạo có nghĩa là tăng cường khả năng thực hành cho học sinh, học đi đôi với hành. Mỗi học sinh phải được hành động với kinh nghiệm cá nhân, đưa ra các sáng kiến trải nghiệm từ thực tế, không ngừng sáng tạo, nuôi dưỡng tính sáng tạo, ham học hỏi của bản thân. [4]

Trên cơ sở tiếp nhận các quan điểm của các tác giả, chúng ta có thể hiểu hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong trường THPT là hoạt động giáo dục trong đó từng học sinh được trực tiếp hoạt động thực tiễn trong nhà trường hoặc trong xã hội dưới sự hướng dẫn và tổ chức của nhà giáo dục, qua đó phát triển tình cảm, đạo đức, các kỹ năng và tích lũy kinh nghiệm riêng của cá nhân. Trải nghiệm sáng tạo là hoạt động được coi trọng trong từng môn học; đồng thời trong kế hoạch giáo dục cũng bố trí các hoạt động trải nghiệm sáng tạo riêng, mỗi hoạt động này mang tính tổng hợp của nhiều lĩnh vực giáo dục, kiến thức, kỹ năng khác nhau. [1]

** So sánh HĐTNST và hoạt động ngoài giờ lên lớp*

Có thể thấy, hai hoạt động này có vị trí, vai trò và hình thức tổ chức khá thống nhất. Tuy nhiên, sự khác nhau cơ bản ở chỗ là, trong hoạt động TNST, mục tiêu được diễn đạt dưới dạng năng lực và các năng lực này được đánh giá thông qua phương pháp và công cụ chuyên biệt; các hình thức tổ chức hoạt động phải làm sao để 100% học sinh tham gia trong các hoạt động bắt buộc và được tự chọn tham gia những nội dung mình yêu thích.

Bảng 1. Bảng so sánh giữa HĐ TNST và hoạt động ngoài giờ lên lớp

	Hoạt động TNST	Hoạt động NGLL
Vị trí, vai trò	<ul style="list-style-type: none"> - Là một bộ phận của chương trình; có quan hệ chặt chẽ với hoạt động dạy học - Gắn lý thuyết với thực tiễn - Phát triển phẩm chất nhân cách, năng lực chung và năng lực đặc thù 	<ul style="list-style-type: none"> - Là một bộ phận của chương trình; có quan hệ chặt chẽ với hoạt động dạy học - Gắn lý thuyết với thực tiễn - Phát triển nhân cách toàn diện của học sinh - Được tổ chức ngoài giờ học các môn văn hóa.
Mục tiêu	Nhằm hình thành và phát triển phẩm chất, nhân cách, các năng lực tâm lý – xã hội..., giúp học sinh tích lũy kinh nghiệm riêng cũng như phát huy tiềm năng sáng tạo của cá nhân mình.	<ul style="list-style-type: none"> - Kiến thức: Củng cố, mở rộng, khắc sâu kiến thức đã học; nâng cao hiểu biết về các lĩnh vực của đời sống xã hội. - Kỹ năng: Góp phần hình thành năng lực chủ yếu của HS. - Thái độ: Có ý thức trách nhiệm với bản thân, gia đình, xã hội; tích cực tham gia hoạt động tập thể.
Nội dung	<p>5 lĩnh vực nội dung:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Giá trị sống, kỹ năng sống - Quê hương đất nước và hòa bình thế giới - Gia đình và nhà trường - Nghề nghiệp - Khoa học và nghệ thuật <p><i>Được thể hiện qua các chủ đề đa dạng, phong phú vừa đảm bảo yêu cầu chung và vừa phù hợp với đặc điểm của từng trường, địa phương</i></p>	<p>6 mạch nội dung:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Giáo dục truyền thống - Ý thức học tập - Tổ quốc, Đảng, Đoàn,... - Tình yêu, tình bạn, gia đình,.. - Hòa bình, hữu nghị và hợp tác; - Tình nguyện <p><i>Được thể hiện trong 9 hoặc 10 chủ đề theo tháng</i></p>
Chương trình tự chọn hay bắt buộc	Song song 2 chương trình: chương trình bắt buộc đối với 100% học sinh và chương trình tự chọn	Một chương trình chung cho tất cả
Phương pháp và hình thức tổ chức	Hình thức giống nhau Phương pháp: Thiết kế nhiệm vụ rõ ràng hướng tới mục tiêu hình thành các năng lực cụ thể	Hình thức giống nhau Hướng dẫn hoạt động chung, phát huy vai trò chủ thể của học sinh trong hoạt động

* *Đặc điểm của hoạt động trải nghiệm sáng tạo:*

- Về bản chất: hoạt động TNST trong chương trình mới vẫn là thực hiện các chức năng, nhiệm vụ của hoạt động tập thể, giáo dục ngoài giờ lên lớp trong chương trình hiện hành nhưng với mục tiêu cao hơn, nội dung, hình thức, phương pháp phong phú hơn.

- Nội dung hoạt động TNST:

+ Nội dung hoạt động trải nghiệm sáng tạo bao gồm các kiến thức thực tiễn gắn bó với đời sống, địa phương, cộng đồng, đất nước, mang tính tổng hợp nhiều lĩnh vực giáo dục; dễ vận dụng vào thực tế.

+ Nội dung hoạt động trải nghiệm sáng tạo được thiết kế thành các chủ điểm mang tính mở, không yêu cầu mối liên hệ chặt chẽ giữa các chủ điểm. [2]

3.1.2. Hiện trạng tổ chức HĐTNST ngoài giờ lên lớp trong môn Địa lí THPT

Sau khi tiến hành thăm dò ý kiến 10 GV Địa lí trên địa bàn Thành phố Huế, tôi đã thu được kết quả như sau:

Bảng 2. Thực trạng việc tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ môn Địa lí 11 của GV ở trường phổ thông

Tiêu chí	Mức độ	Kết quả
1. Theo quý Thầy (Cô), việc tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ môn Địa lí 11 là:	Rất cần thiết	90%
2. Theo quý Thầy (Cô), mục đích của việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo cho học sinh lớp 11 qua môn Địa lí là:	Giúp học sinh được phát huy vai trò chủ thể, tính tích cực, chủ động, tự giác và sáng tạo của bản thân.	75%
3. Trong dạy học Địa lí 11 THPT hiện nay, việc tổ chức các hoạt động ngoại khóa cho học sinh là:	Hiếm khi	80%
4. Theo quý Thầy (Cô), việc tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ môn Địa lí 11 THPT nên được tổ chức:	Thường xuyên	60%
5. Trong dạy học ngoài giờ môn Địa lí 11 THPT, tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo là:	Phù hợp với nội dung chương trình giáo dục	70%

Bảng trên cho thấy:

Việc tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ môn Địa lí cho học sinh lớp 11 là rất cần thiết, phù hợp với chương trình giáo dục và được nhiều GV quan tâm. Tuy nhiên, việc tổ chức chưa thật sự đa dạng, cần phải có sự quan tâm đúng mức của ban giám hiệu và các thành viên trong nhà trường.

Qua kết quả điều tra, ta có thể nhận thấy được: việc tổ chức HĐTNST trong dạy học ngoài giờ môn Địa lí 11 không chỉ có những HS năng động, có kiến thức tương đối về bộ môn mà những HS ít nói, trầm, thậm chí là nhác học cũng rất thích thú, tham gia nhiệt tình, bày tỏ sự yêu thích, mạnh dạn phát biểu ý kiến của mình trong các hoạt động, là cơ hội để HS trình bày suy nghĩ của mình trước tập thể, thể hiện những tài năng, năng khiếu trước đám đông. Phần lớn HS đều cho rằng việc tổ chức HĐTNST trong dạy học

ngoài giờ môn Địa lí 11 sẽ giúp các em bổ sung, mở rộng thêm kiến thức; bồi dưỡng tính tích cực, chủ động, sáng tạo và rèn luyện các kỹ năng cần thiết cho bản thân.

Bảng 3. Kết quả điều tra HS về đánh giá kết quả tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ môn Địa lí 11.

Câu hỏi	Đáp án / Tỷ lệ			
	A	B	C	D
1. Việc nhà trường tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo cho học sinh là:	Rất cần thiết	Cần thiết	Bình thường	Không quan trọng
	15%	75%	10%	-
2. Việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ lớp 11 của nhà trường là:	Rất quan tâm	Quan tâm	Quan tâm chưa đúng mức	Không quan tâm
	-	10%	90%	-
3. Theo em, trong môn học Địa lí việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo là:	Rất cần thiết	Cần thiết	Bình thường	Không quan trọng
	50%	28%	15%	7%
4. Khi được tham gia hoạt động trải nghiệm sáng tạo, mục tiêu của em là gì?	Bổ sung, mở rộng thêm kiến thức.	Bồi dưỡng tính tích cực, chủ động, sáng tạo.	Rèn luyện các kỹ năng cần thiết cho bản thân.	Tất cả các ý kiến trên.
	-	-	-	100%

3.2. Tổ chức HĐTNST ngoài giờ lên lớp ở môn Địa lí 11 THPT

3.2.1. Khả năng của môn Địa lí 11 trong tổ chức HĐTNST nói chung và trong hoạt động ngoài giờ lên lớp

Các kiến thức Địa lí 11 có liên quan chặt chẽ với thực tế, mang tính thời sự, nhiều đường lối, chính sách kinh tế - xã hội của các châu lục, khu vực, nước trên thế giới và cả Việt Nam rất thuận lợi cho các em thực hiện được các hình thức của hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ như: Câu lạc bộ địa lí, tham quan địa lí, khảo sát địa phương,... Từ đó, giúp học sinh dễ dàng liên hệ thực tế để giải quyết vấn đề một cách logic và chặt chẽ. Các hiện tượng về địa lí tự nhiên và KT - XH được biểu hiện bằng những sơ đồ, lược đồ gắn liền với vùng lãnh thổ cụ thể. Khi giáo viên tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo học sinh có thể dễ dàng nhận biết để giải quyết vấn đề do giáo viên đưa ra một cách thuận lợi. Hệ thống kiến thức và kỹ năng Địa lí 11 rất phong phú, đa dạng và sát với thực tiễn rất phù hợp để tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ.

3.2.2. Các nguyên tắc tổ chức HĐTNST ngoài giờ lên lớp trong môn Địa lí

Để đảm bảo hiệu quả cao của hoạt động này, quá trình tổ chức phải tuân theo các nguyên tắc sau đây :

- Nguyên tắc 1: Đảm bảo tính mục đích và tính kế hoạch của toàn bộ hoạt động.
- Nguyên tắc 2: Đảm bảo tính thích hợp và tính hiệu quả.
- Nguyên tắc 3: Đảm bảo sự thống nhất của ngoại khóa và nội khóa.
- Nguyên tắc 4: Đảm bảo sự thống nhất giữa chỉ đạo của giáo viên với tình tự quản của học sinh.
- Nguyên tắc 5: Nội dung sinh hoạt phải linh hoạt, phong phú nhưng cân đối giữa các loại hình.
- Nguyên tắc 6: Trong điều kiện khách quan cho phép, huy động tối đa HS tham gia, không phân biệt giỏi, kém.
- Nguyên tắc 7: Có sự tự nguyện, chủ động và hứng thú của học sinh.
- Nguyên tắc 8: Huy động sự tham gia, giúp đỡ của nhà trường, chính quyền địa phương, hội phụ huynh HS,... [4]

3.2.3. Mục tiêu, nội dung, hình thức, phương pháp tổ chức HĐTNST trong môn địa lí

* Mục tiêu của HĐTNST:

Hoạt động trải nghiệm sáng tạo nhằm hình thành và phát triển phẩm chất nhân cách, các năng lực tâm lý – xã hội...; giúp học sinh tích lũy kinh nghiệm riêng cũng như phát huy tiềm năng sáng tạo của cá nhân mình, làm tiền đề cho mỗi cá nhân tạo dựng được sự nghiệp và cuộc sống hạnh phúc sau này.[6]

* Nội dung tổ chức HĐTNST: Nội dung hoạt động trải nghiệm sáng tạo bao gồm các kiến thức thực tiễn gắn bó với đời sống, địa phương, cộng đồng, đất nước, mang tính tổng hợp nhiều lĩnh vực giáo dục; để vận dụng vào thực tế.

* Hình thức tổ chức HĐTNST: HĐTNST được tổ chức dưới nhiều hình thức khác nhau như hoạt động câu lạc bộ, tổ chức trò chơi, diễn đàn, sân khấu tương tác, tham quan dã ngoại, các hội thi, hoạt động giao lưu, hoạt động nhân đạo, hoạt động tình nguyện, hoạt động cộng đồng, sinh hoạt tập thể, lao động công ích, sân khấu hóa (kịch, thơ, hát, múa rối, tiểu phẩm, kịch tham gia,...), thể dục thể thao, tổ chức các ngày hội,... Mỗi hình thức hoạt động trên đều mang ý nghĩa giáo dục nhất định.

* Các phương pháp sử dụng: bao gồm các phương pháp: phương pháp giải quyết vấn đề, phương pháp đóng vai, phương pháp làm việc nhóm

3.3. Các hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ môn địa lí lớp 11 THPT

3.3.1. Tham quan dã ngoại

Tham quan, dã ngoại là một hình thức tổ chức học tập thực tế hấp dẫn đối với học sinh. Mục đích của tham quan, dã ngoại là để các em học sinh được đi thăm, tìm hiểu và học hỏi kiến thức, tiếp xúc với các di tích lịch sử, văn hóa, công trình, nhà máy... ở xa nơi các em đang sống, học tập, giúp các em có được những kinh nghiệm thực tế, từ đó có thể áp dụng vào cuộc sống của chính các em.

- Ý nghĩa của tổ chức HĐTNST qua tham quan dã ngoại:

Nội dung tham quan, dã ngoại có tính giáo dục tổng hợp đối với từng HS như giáo dục lòng yêu thiên nhiên, quê hương, đất nước, giáo dục truyền thống cách mạng, truyền thống lịch sử, truyền thống của Đảng, của Đoàn.

- Cách thức tổ chức:

Giáo viên có thể tổ chức cho học sinh tham quan các danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, văn hóa; tham quan các công trình công cộng, nhà máy, xí nghiệp,...

Cụ thể, các lĩnh vực tham quan, dã ngoại có thể được tổ chức ở nhà trường phổ thông là:

- Tham quan các danh lam thắng cảnh, di tích lịch sử, văn hóa,
- Tham quan các cơ sở sản xuất, làng nghề,
- Tham quan các Viện bảo tàng, du lịch truyền thống,
- Dã ngoại theo các chủ đề học tập, theo các hoạt động nhân đạo,...

Ví dụ: Sau khi học xong bài Khu vực Đông Nam Á, tổ chức cho học sinh tham quan thực tế để tìm hiểu về tài nguyên sinh vật ở Vườn quốc gia Bạch Mã.

Chủ đề: Tìm hiểu tài nguyên sinh vật

Hoạt động	Nội dung
Hoạt động 1	1. Hoạt động 1: Thảo luận trước khi đi tham quan
Hoạt động 2	2. Hoạt động 2: Học tập, nghiên cứu tại Vườn quốc gia Bạch Mã. - GV chia lớp thành 4 nhóm và phân công nhiệm vụ cụ thể cho mỗi nhóm: + Nhóm 1: Xác định vị trí, giới hạn tiếp giáp Vườn quốc gia Bạch Mã. + Nhóm 2: Phân tích giá trị kinh tế của Vườn quốc gia Bạch Mã. + Nhóm 3: Tìm hiểu thực trạng về tài nguyên sinh vật của Vườn quốc gia Bạch Mã. + Nhóm 4: Đưa ra các giải pháp phù hợp bảo vệ Vườn quốc gia Bạch Mã. - Sau khi chia nhóm và phân công nhiệm vụ cụ thể cho mỗi nhóm, GV nêu một số quy định, nội quy khi tham gia hoạt động. - GV phát phiếu khảo sát và tổ chức cho học sinh tìm hiểu tuần tự từng nhiệm vụ cụ thể được phân chia theo nhóm.
Hoạt động 3	3. Hoạt động 3: Tổ chức tham quan tại Vườn quốc gia Bạch Mã
Hoạt động 4	4. Hoạt động 4: Học sinh phát biểu cảm tưởng

3.3.2. Hoạt động giao lưu

Giao lưu là một hình thức tổ chức giáo dục nhằm tạo ra các điều kiện cần thiết để cho học sinh được tiếp xúc, trò chuyện và trao đổi thông tin với những nhân vật điển hình trong các lĩnh vực hoạt động nào đó.

- *Ý nghĩa của tổ chức HĐNST qua hoạt động giao lưu:* Hoạt động giao lưu sẽ giúp các em có tình cảm và thái độ phù hợp, có được những lời khuyên đúng đắn để vươn lên trong học tập, rèn luyện và hoàn thiện nhân cách.

- *Cách thức tổ chức:*

Sau khi tìm hiểu các đối tượng để giao lưu (là tấm gương sáng để học sinh noi theo, phù hợp với nhu cầu hứng thú của học sinh), giáo viên tổ chức cho học sinh giao lưu.

Học sinh sẽ trao đổi thông tin, tình cảm hết sức trung thực, chân thành và sôi nổi với người được giao lưu. Những vấn đề trao đổi phải thiết thực, liên quan đến lợi ích và hứng thú của học sinh, đáp ứng nhu cầu của các em.

Ví dụ: Tổ chức cho HS khối 11 giao lưu giới thiệu về nền văn hóa của một số quốc gia trên thế giới.

Hoạt động	Nội dung
Hoạt động 1	1. Hoạt động 1: Giới thiệu
Hoạt động 2	- GV tuyên bố lí do, giới thiệu nội dung buổi giao lưu. - GV giới thiệu tên, vị trí của các nước và bắt đầu buổi giao lưu. 2. Hoạt động 2: Tiên hành giao lưu. - Cách làm; GV đóng vai trò là MC, điều khiển buổi giao lưu. - Tiến hành: + Đại diện 10 nước sẽ giới thiệu 1 số đặc điểm về nền văn hóa của đất nước mình. + Những HS là đại diện phóng viên sẽ lần lượt đặt câu hỏi cho từng thành viên các nước. + Xen kẽ các tiết mục văn nghệ đã chuẩn bị.
Hoạt động 3	3. Hoạt động 3: Tổ chức trò chơi “Chúng ta cùng đi du lịch”
Hoạt động 4	4. Hoạt động 4: Kết thúc

3.4. Kết quả thực nghiệm

Tôi tiến hành thực nghiệm 2 hoạt động trải nghiệm sáng tạo: Tổ chức tham quan, dã ngoại và hoạt động giao lưu cho học sinh khối 11: Trường THPT Hương Trà (11B1 và 11B2); Trường THPT Hóa Châu (11B4 và 11B5). Trước khi tiến hành thực nghiệm, tôi đã tiến hành chọn lớp: Lớp thực nghiệm sẽ tham gia vào các hoạt động trải nghiệm sáng tạo, lớp đối chứng sẽ không tham gia. Trong quá trình thực nghiệm, tôi đã sử dụng các phương pháp tổ chức như: nêu vấn đề, trò chơi, thảo luận nhóm, tham quan thực tế,.. Để kiểm tra kết quả, tôi tiến hành phát phiếu trắc nghiệm khách quan cho 4 lớp với đề bài như nhau.

Bảng 4. Danh sách GV và các lớp thực nghiệm ở các trường phổ thông

Trường THPT	Họ và tên GV	Lớp TN		Lớp ĐC	
		Lớp	Si số	Lớp	Si số
Hương Trà	Hoàng Tăng Phi	11B1	38	11B2	39
Hóa Châu	Nguyễn Ngọc Minh	11B4	40	11B5	38
Tổng số	2	2	77	2	73

Bảng 5. Bảng phân phối tần suất điểm bài trắc nghiệm về tình trạng nhận thức của lớp đối chứng và lớp thực nghiệm

Trường THPT	Lớp	Số HS	Xi (kết quả điểm số bài kiểm tra nhận thức)									
			2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Hương Trà	TN (11B1)	41	0	0	3	4	6	13	8	7	0	
	ĐC (11B2)	39	0	3	6	7	11	6	3	3	0	
Hóa Châu	TN (11B4)	40	0	0	2	4	6	13	7	7	1	
	ĐC (11B5)	41	1	3	6	9	11	5	4	2	0	

Bảng 6. Bảng phân phối tần suất tổng hợp điểm bài trắc nghiệm của lớp đối chứng và lớp thực nghiệm

Trường THPT	Lớp	Số HS	Kết quả kiểm tra					
			Khá - Giỏi (7 - 10 điểm)		Trung bình (5 - 6 điểm)		Yếu - Kém (dưới 5 điểm)	
			HS đạt điểm	Tỉ lệ (%)	HS đạt điểm	Tỉ lệ (%)	HS đạt điểm	Tỉ lệ (%)
Hương Trà	TN (11B1)	41	28	68,3	10	24,4	3	7,3
	ĐC (11B2)	39	12	35,9	18	41,0	9	23,1
Hóa Châu	TN (11B4)	40	28	70,0	10	25,0	2	5,0
	ĐC (11B5)	41	11	26,8	20	48,8	10	24,4
Tổng cộng	TN	81	56	69,1	20	24,7	5	6,2
	ĐC	80	23	28,7	38	47,5	19	23,8

Bảng 7. Bảng tổng hợp điểm trung bình và độ lệch chuẩn giữa lớp đối chứng và lớp thực nghiệm

Trường THPT	Lớp	Số HS	Điểm trung bình(X)	Độ lệch chuẩn (S)
Hương Trà	TN (11B1)	41	7,0	1,87
	ĐC (11B2)	39	5,8	1,60
Hóa Châu	TN (11B4)	40	6,9	1,48
	ĐC (11B5)	41	5,6	1,66

Kết quả tính toán trên cho ta thấy lớp thực nghiệm đạt kết quả cao hơn hẳn so với lớp đối chứng. Đối với lớp thực nghiệm: HS khá – giỏi chiếm tỉ lệ lớn 69,1%, số HS đạt điểm trung bình đạt 24,7% và HS yếu – kém đạt tỉ lệ rất thấp là 6,2%. Trong khi đó, ở

lớp đối chứng, tỉ lệ HS yếu – kém và HS trung bình đạt tỉ lệ rất cao chiếm tới 71,3%. Hơn nữa, từ những hoạt động thực tiễn sẽ có tác dụng lớn về cả mặt nhận thức, thái độ và hành vi ứng xử; giúp HS lĩnh hội tri thức một cách thuận lợi và dễ dàng hơn.

5. KẾT LUẬN

Việc tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ môn Địa lí lớp 11 THPT đã tạo ra nhiều hứng thú trong học tập cho HS, mang đến những tiết học ngoài giờ thoải mái, sôi nổi và đạt hiệu quả cao. Đặc biệt, tổ chức hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong dạy học ngoài giờ môn Địa lí lớp 11 có ý nghĩa quan trọng đối với hoạt động giáo dục trong nhà trường hiện nay. Qua các hoạt động được tổ chức như hoạt động chiến dịch, hoạt động nhân đạo... đã gắn liền các kiến thức Địa lí và trong các hoạt động có ý nghĩa giáo dục cao cho HS. Đây còn là sân chơi bổ ích cho các em, nơi các em được thể hiện, nói lên ý kiến và nguyện vọng của mình; rèn luyện cho các em kỹ năng giao tiếp, cách trình bày vấn đề có hệ thống và khoa học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015). *Dự thảo Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể (Trong Chương trình Giáo dục phổ thông mới)*, NXB Giáo dục.
- [2] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015). *Hội thảo Hoạt động trải nghiệm sáng tạo của học sinh phổ thông*, NXB Giáo dục.
- [3] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015). *Tài liệu hội thảo: Những nội dung chính của Chương trình Giáo dục phổ thông tổng thể (Trong Chương trình Giáo dục phổ thông mới)*, NXB Giáo dục.
- [4] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015). *Hội thảo hoạt động trải nghiệm sáng tạo của học sinh phổ thông*, NXB Giáo dục.
- [5] Đặng Vũ Hoạt (1996). *Hoạt động giáo dục ngoài giờ lên lớp ở Trường THCS*, NXB Giáo dục.
- [6] Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015). *Tài liệu tập huấn “Kỹ năng xây dựng và tổ chức các hoạt động trải nghiệm sáng tạo trong trường trung học”*, Chương trình phát triển giáo dục trung học, NXB Giáo dục.
- [7] Đinh Thị Kim Thoa (2014). *Hoạt động trải nghiệm sáng tạo – góc nhìn từ lý thuyết “Học từ trải nghiệm”*, Kỷ yếu hội thảo về Hoạt động trải nghiệm sáng tạo của học sinh phổ thông, Bộ Giáo dục và Đào tạo.

Title: ORGANIZING CREATIVE ACTIVITIES IN TEACHING GEOGRAPHY GRADE 11 IN HIGH SCHOOLS

Abstract: Accompanying with the renewal in the curriculum and content of textbooks, creative activities are being focused on well. When being applied to the curriculum, these activities have become new though the teaching content is still particularly hard, theoretical and the modes of organizing classes are limited, monotonic which result in the difficulties that students might find in the process of achieving knowledge. This essay will give out some ways to hold creative activities in extra classes of Geography for 11th grade students with the purpose is to join a hand in renewing teaching methods, forming and helping students practice their skills.

Key words: Creative activity, extra class, geography for 11th grade students.